

# מות אבו-שבאב: עדות לתפוצת הנשק ותרבות האלימות והשבטיות בעזה

written by אלי קלוטשטיין | 04.12.2025

החלופה השלטונית הבולטת ביותר לחמאס ברצועת עזה, יאסר אבו-שבאב, נהרג אתמול בעימות עם חמולה אחרת <sup>1</sup> כך דווח אתמול בתקשורת הפלסטינית.

אבו-שבאב היה מנהיג מיליצית "הכוחות העממיים" ברפיח, שחמאס האשים אותה בשיתוף פעולה עם ישראל עקב התנגדותה לשלטונו של ארגון הטרור. תחת פיקודו פעלו כמה מאות פעילים צבאיים, שהשתלטו על שטח נרחב באזור דרום הרצועה, בזו ציוד ונלחמו בחמאס.

הדיווחים על האירוע היו סותרים ומעורפלים, ולא אפשרו להבין מה בדיוק התרחש שם, או מי נהרג לצידו של אבו-שבאב. לפי שעה טרם פורסם גם אימות פלסטיני סופי המבהיר כי הוא אכן נהרג בקרבות. בין היתר דווח כי אחד מבכירי המיליציה, ע'סאן א-דוהייני, מצא את מותו ביחד איתו. דוברי חמאס סירבו להגיב לפניות התקשורת אתמול, אך במחנות הפליטים הפלסטיניים בלבנון, המזוהים עם הארגון, חילקו דברי מתיקה לתושבים.

לטענת גורמים ב"כוחות העממיים" ששוחחו עם התקשורת הישראלית, אבו-שבאב נורה לאחר עימות עם בן חמולה אחת שפועלת באזור רפיח, משפחת אבו-סנימה <sup>2</sup> והוא לא מת כתוצאה מהתנקשות של אנשי חמאס. אותה משפחה, לפי הדיווחים, סירבה להצטרף לכוחותיו של אבו-שבאב, ובתגובה אנשי המיליציה תקפו אותה, עצרו כמה מאנשיה והחרימו את רכושם.

כאשר הגיע אחד מאנשי החמולה אתמול לבקש את שחרורו של קרוב משפחתו, סירב אבו-שבאב בגסות. באירועים שהתפתחו כתוצאה מכך נורה אבו-שבאב ומת מפצעיו. תחילה פורסם כי הוא פונה לבית החולים סורוקה בבאר-שבע, אך בבית החולים מיהרו להוציא הודעה המכחישה את הימצאותו או את מותו במקום. בעימותים שפרצו לאחר הירי באבו-שבאב נהרגו כמה מאנשי משפחת אבו-סנימה.

אבו-שבאב, בדואי משבט תראבין, השתייך בעבר לפת"ח ובפרט לכוחות תנזים. חמאס עצר אותו והחזיק אותו במאסר בעזה, אך עם פרוץ מלחמת חרבות ברזל הצליח אבו-שבאב להשתחרר מהכלא, להתבסס ברפיח ולהקים שם מיליציה חמושה. ביוני אישרו גורמים בישראל כי כוחות הביטחון תומכים במיליציה, ונימקו זאת בטענה שהיא מחלישה את מעמדו של חמאס ומעמידה חלופה לשלטונו.

מותו של אבו-שבאב עשוי להסב מכה קשה למיליציה שבראשה עמדה, ובכלל למאמצים של ישראל להעמיד חלופות חמושה ואטרקטיבית ברצועה לשלטון חמאס. בעבר ביקש ארגון הטרור כמה פעמים להתנקש בחייו של מתנגד השלטון הטרי, מה שהעיד על החשיבות שייחס לו ועד

כמה הוא הוטרד מפעילות. השמחה ברשתות החברתיות בעזה משקפת גם את הרגש של תומכי חמאס על לכתו. מבחינת ארגון הטרור העזתי זהו כמובן הישג, גם אם לא יוכל לזקוף את חיסולו של אבו-שבאב לזכותו.

אלא שלצד השמחה ממותו של מתנגד בולט, גם בחמאס מודעים לכך שרעיון ההתנגדות לשלטונו של ארגון הטרור ברצועה כבר הכה שורשים. מלבד אבו-שבאב קמו עוד 3-4 מיליציות חמושות באזורים שונים של עזה שמצויים תחת שליטה של צה"ל, וגם הארגון של אבו-שבאב עשוי להמשיך לפעול אחרי מותו. כל אותן התארגנויות מאתגרות את הדומיננטיות של חמאס ברצועה באופן נקודתי, ומאפשרות לתושבים לחלום על מעבר לחיים תחת שלטון אחר, מסוג שנהנה מתמיכה ישראלית ואשר מאפשר תנאים טובים יותר בעת הזאת.

יש גם משמעויות אחרות לאירוע הזה: הוא ממחיש עד כמה החיים ברצועה, אפילו באזורים שבהם חמאס לא נוכח, מושתתים במידה רבה על כוח הזרוע ועל תרבות שבטית-ערבית. גם אם חמאס ייעלם מהשטח בסופו של דבר, וגם אם יפורק מנשקו, ישראל עדיין תצטרך להתמודד עם היקף הנשק הבלתי-נתפס בעזה, המנטליות הכוחנית וההיררכיה המשפחתית-חמולתית. אם לא תעמיד כוח מרכזי אחד שמחזיק בנשק באופן בלעדי ומשליט את מרותו ברצועה, היא עלולה במהירות להידרדר לכאוס.

אבל יותר מכול, ההתפתחות הזאת מדגישה כי יהיה קשה לפרק את חמאס מנשק. בהיעדר חלופה חמושה מקומית שתצליח לעמוד על רגליה, להחזיק זמן רב, ולאתגר את שלטון חמאס בכל רחבי הרצועה, ומבלי שצה"ל יהיה נוכח בשטח כדי להילחם בארגון הטרור העזתי, ספק אם יהיה כוח זר שיצליח או שבכלל ירצה לבצע את המשימה הזאת. בוודאי שאין לסמוך על כוחות מוסלמיים כגון אנשי צבא מקטאר או טורקיה <sup>2</sup> מדינות האוהדות את חמאס והאידיאולוגיה שלו <sup>3</sup> לעשות זאת, ומדינות אחרות כבר הביעו את חששן מלהיכנס לרצועה אם חמאס עוד יישאר בשטח.

בין אם המיליציה של אבו-שבאב והמורשת שלו ישרדו ובין אם החלופה הפרטנית הזאת לחמאס תקרוס, הדילמה של ישראל תישאר בעינה: האם תקבל מציאות שבה חמאס שולט בחלקים של עזה, גם אם קטנים מבעבר, ובאפשרות של מלחמת התשה מולו, או שבמועד עתידי כלשהו צה"ל ייאלץ לחדש את הלחימה ולהידרש בעצמו למשימה של פירוק חמאס כישות צבאית ושלטונית בעזה.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 4 בדצמבר, 2025.